

Palestina: Mistanker om kollaboratørvirksomhet ved retur til Gazastripen

- Er det noe som tilsier at en palestiner som returnerer til Gazastripen, vil kunne fremstå som kollaboratør med israelske myndigheter?
- Vil det ha noe å si om man returnerer via Rafah (Egypt) eller Erez (Israel)?
- Vil det ha noe å si om man returnerer fra naboland eller fra vestlige land?
- Kan lengden på oppholdet utenfor Gaza være av betydning?
- Kan det være av betydning hvorvidt man sympatiserer med Hamas eller ikke?
- Hva slags reaksjoner vil personen som returnerer ev. kunne møte fra myndighetene?
- Hva slags avhørsmetoder kan man utsettes for?
- Hvordan er vanlige folks mistanker og reaksjoner?

Innledning

Dette er en oppdatering av en respons om samme tema som ble publisert i 2018. Detaljert informasjon om hva som kan føre til at Hamas får mistanke om kollaboratørvirksomhet, er fortsatt vanskelig tilgjengelig. Landinfo tok imidlertid dette spørsmålet opp med enkelte kilder under en informasjonsinnhentingsreise til Vestbredden og Gaza i oktober-november 2019. Ingen av de konsulterte kildene kom med vesentlig ny informasjon om hvem som i hovedsak er i søkelyset for mistanke om kollaborasjon med Israel ved retur til Gazastripen. Vi oppdaterer likevel denne responsen da problemstillingen fortsatt er aktuell for norsk utlendingsforvaltning.

Kollaborasjon med Israel innebærer bl.a. å avgi sensitiv informasjon eller på andre måter bistå israelske myndigheter slik at det skader nasjonal sikkerhet i Palestina (B'Tselem 2011). I Gaza gjelder anklagene også dersom handlingene skader *de facto*-myndigheten Hamas. Hamas regner også personer som deler informasjon med de palestinske selvstyremyndighetene (Palestinian Authority/PA), som kollaboratører. Dette er en konsekvens av at PA har et sikkerhetssamarbeid med Israel.

Det er flere kilder som viser til at Israel gjennom mange år har presset palestinere til å fungere som informater (B'Tselem 2009; Omer 2014; Asad 2017; Greenwood 2017). Spesielt i kjølvannet av kriger og militære konflikter med Israel i Gaza, har palestinere blitt arrestert og drept av Hamas, eller grupper tilknyttet Hamas, for å ha spionert for eller på annen måte bistått Israel (B'Tselem 2011, 2014, 2020; Greenwood 2017; UN General Assembly 2015, s. 16-17).

Fremstillingen nedenfor bygger i hovedsak på rapporter fra internasjonale organisasjoner, inkludert FN, mediereportasjer og informasjon Landinfo fikk under og i etterkant av reisen til Palestina høsten 2019. Det meste av det skriftlige kildegrunnlaget omhandler kollaborasjon med Israel rent generelt, og ikke mistanke om kollaborasjon ved retur til Gazastripen spesielt. Likevel er det nettopp de palestinere som har vært ute i en periode, som det i størst grad fattes mistanke mot. Mange av dem har vært steder hvor israelske myndigheter har hatt lett tilgang til dem, slik som i fengsler eller på sykehus. Palestinere som har reist inn og ut av Gazastripen over grensen til Israel, kan også komme i søkelyset fordi de er avhengige av tillatelser fra Israel.

Noe av fremstillingen bygger også på Landinfos egne vurderinger. Her baserer vi oss på informasjon vi har samlet inn over tid om hvordan Hamas opererer og forholder seg til potensielle sikkerhetstrusler. I tillegg til reisen til Palestina høsten 2019, var Landinfo også på Vestbredden og i Gaza i oktober 2016. Det politiske klimaet i Gaza var et av flere tema på begge reisene.

Bakgrunn – strenge restriksjoner for reiser inn og ut av Gazastripen

Gazastripen har vært underlagt en israelsk blokada i snart 13 år som følge av at Hamas tok full kontroll over området i juni 2007 (OCHA 2020). Blokaden innebærer strenge reiserestriksjoner. Det finnes to grenseoverganger for inn- og utreise til Gazastripen: Erez/Beit Hanoun mot Israel i nord, og Rafah mot Egypt i sør. Trafikk over begge grensene er strengt regulert av henholdsvis Israel og Egypt (OCHA 2020; Gisha u.å.a; Landinfo & Lifos 2017, s. 6). Det er kun ved ut- eller innreise via Erez at Gazapalestinere må ha kontakt med israelske myndigheter.

Innreise over Rafah er mulig uavhengig av hvilken grenseovergang man benyttet ved utreise (Gisha, møte i Tel Aviv 2016). Derimot er det slik at en person som forlot Gazastripen via Rafah, ikke kan returnere over Erez, og dette regelverket praktiseres strengt av Israel (Gisha, e-post april 2020). Dette fordi det i israelske registre fortsatt vil stå at personen oppholder seg i Gaza (Gisha, møte 2016). Dersom man likevel returnerer via Erez etter å ha reist ut over Rafah, må dette ha blitt koordinert med israelske myndigheter. Dette skjer, ifølge Gisha (e-post april 2020), svært sjelden, og kun dersom det foreligger særskilte humanitære grunner.

Ifølge Gisha definerer Israel begrepet «humanitære grunner» ekstremt snevert. I de få tilfellene Gisha har klart å bistå enkelte med israelsk koordinering for å kunne reise inn til Gazastripen fra Israel, har det vært personer med svært syke eller døende nære slektninger (first degree relatives).

Rafah grenseovergang har vært den eneste reelle veien inn og ut av Gazastripen for majoriteten av befolkningen. Denne grensen var imidlertid mer stengt enn åpen i perioden 2014-2018. Det skyldtes den ustabile sikkerhetssituasjonen på Sinaihalvøya og det dårlige forholdet mellom Egypts regime og Hamas (Landinfo & Lifos 2017, s. 6). Siden mai 2018 har egyptiske myndigheter derimot holdt grensen ved Rafah åpen på mer jevnlig basis (OCHA 2020). Det er likevel kun et begrenset antall personer som kan krysse grensen per dag.¹

Erez grenseovergang er også strengt regulert. Ingen kan reise ut uten å ha fått tillatelse fra israelske myndigheter i forkant (OCHA 2020). Dette er reiseveien palestinere benytter for å ta seg mellom Gazastripen og Øst-Jerusalem og Vestbredden (Landinfo & Lifos 2017, s. 16; Greenwood 2017). Som en del av Israels erklærte separasjonspolitik mellom disse områdene, er imidlertid grensen stengt for normal persontrafikk. Grenseovergangen er i hovedsak forbeholdt reiser til Vestbredden og Israel for følgende personer/formål (Gisha u.å.a):

- pasienter som skal til medisinsk behandling på Vestbredden eller i Jerusalem og Israel, og deres ledsagere
- næringsdrivende
- studenter med stipend for studier i utlandet på visse strenge vilkår
- offentlige personer, inkludert personer med politiske verv som skal delta i møter/konferanser på Vestbredden eller i utlandet
- personer med andre humanitære behov (se Landinfo & Lifos 2017, s. 15)
- utenlandske diplomater, internasjonal presse og internasjonale organisasjoner med tillatelse fra israelske myndigheter

På tross av restriksjonene foregår det en del trafikk over begge grensepostene. Den israelske NGO-en Gisha har et særskilt fokus på palestineres bevegelsesfrihet, og fører statistikk over persontrafikk inn og ut av Gaza. Tallene deres viser at det har vært en økning i antall grensepasseringer gjennom 2018 og 2019, både over Rafah og Erez. Over Erez har det i hovedsak vært en økning for såkalte næringsdrivende gjennom 2019. Se Gisha (u.å.b) for spesifikke tall per måned.

¹ Se OCHA (u.å.) for detaljert informasjon om antall personer som krysser grensen, og antall dager per år grensen er åpen.

Kollaboratører er en stor utfordring for Hamas

Hamas har over flere år anholdt og henrettet personer som de mistenker å være informanter for Israel (U.S. Department of State 2018, s. 75; UN Country Team in the Occupied Palestinian Territory 2017, s. 25; HRW 2018; B'Tselem 2011, 2014; PCHR 2018a, 2018b; OHCHR 2017; UNHCR 2018, s. 18). Per april 2018 skal 145 personer ha sittet i varetekt under mistanke om brudd på sikkerhetsrelaterte forhold som bl.a. kollaborasjon med Ramallah eller Israel. Dette er tall fra Hamas' eget innenriksdepartement (som gjengitt i HRW 2018, s. 50). Human Rights Watch dokumenterer spesifikke tilfeller både i Gaza og på Vestbredden (HRW 2018).

I samtale med lederen for den Hamas-tilknyttede tenketanken House of Wisdom i Gaza høsten 2016, kom det fram at Hamas gjør hva de kan for å avsløre kollaboratører. Vedkommende påpekte dessuten at kollaboratørvirksomhet kan gi svært strenge straffer (inkludert dødsstraff) for å avskrekke. Kilden meddelte for øvrig at Fatah-folk er i Hamas' søkelys fordi man mener myndighetene på Vestbredden formidler sikkerhetsrelatert informasjon til israelerne. Samtidig understreket han at det også er kollaboratører i Gaza som er direkte rekruttert av Israel:

There are people working on the ground in Gaza who report to Ramallah who pass the information on to the Israelis who then bomb Gaza based on the information. Some of the people working on the ground in Gaza are working with Fatah people (sleeping cells) and some are collaborators recruited by the Israelis. The most damage is done by the latter. Those who worked in security before, well-educated persons with experience, will give important information (House of Wisdom, møte i Gaza oktober 2016).

Kan man bli mistenkt for kollaboratørvirksomhet på grunnlag av retur fra utlandet?

Rent generelt har Landinfo ingen grunn til å tro at palestinere som returnerer til Gaza fra utlandet, vil fremstå som kollaboratører bare fordi de har vært ute av området. Til det er det for mange som reiser inn og ut av Gazastripen. Det som gjerne har betydning er

- hvem du er
- hvorfor du har vært borte
- om du har vært i nær kontakt med israelere andre steder enn ved grenseovergangen
- om det fremstår som om du har fått en fordelaktig behandling

Dette vil Hamas kunne undersøke ved sine kontrollposter på palestinsk side av grenseovergangene. Alle som reiser inn til Gazastripen, må gjennom et intervju med Hamas' sikkerhetstjeneste på en kontrollpost ved grensen. Der vil man kunne få spørsmål om hvor man har vært, og hva man har gjort (Landinfo & Lifos 2017, s. 17).

Landinfo har ingen detaljert informasjon om hvordan disse intervjuene foregår. Imidlertid må vi regne med at Hamas vil være spesielt interessert i personer med bakgrunn fra Fatah og den palestinske sikkerhetsstyrken som opererte i Gaza før Hamas overtok makten i 2007. Årsaken er at man vil ta rede på om disse har vært i kontakt med palestinske selvstyremyndigheter på Vestbredden (PA), som Hamas mener deler sensitiv informasjon om Gaza med Israel. Dersom Hamas fatter mistanke til en person, eller har hatt en person under oppsikt tidligere, må vi anta at de vil forsøke å ta rede på hva vedkommende har gjort i utlandet, og hvorfor personen returnerer. De vil også kunne forsøke å finne ut mer om personens nettverk.

I henhold til representanten for FNs høykommissær for menneskerettigheter på Vestbredden (OHCHR, møte oktober 2019) er disse gruppene mest utsatt for mistanke om kollaborasjon med israelske myndigheter i Gaza:

- de som får en tillatelse fra Israel til å reise ut og inn
- de som har forsøkt å flykte fra Gaza ved å klatre over gjerdet til Israel
- fiskere som har blitt arrestert av Israel
- de som har kritisert Hamas

Representanten begrunnet de tre første gruppene med at de har hatt nær kontakt med israelske sikkerhetsmyndigheter. Den fjerde gruppen vil alltid risikere å være i Hamas' søkelys.

I henhold til en rapport fra de australske utenriksmyndighetene (DFAT 2017, s. 20) risikerer alle som har tilbrakt tid i Israel, å bli ansett som potensielle kollaboratører, både av samfunnet og myndighetene. Dette gjelder spesielt de som har vært i israelsk varetekt, og straffedømte som får unormalt lave straffer, fordi man antar at de da har blitt rekruttert som spioner eller kollaboratører. Sannsynligheten for å bli mistenkt øker angivelig proporsjonalt med hvor langvarig og intens kontakten med israelske myndigheter har vært, ifølge den australske rapporten. Hvilke kilder DFAT bygger på, fremkommer ikke.

Den palestinske menneskerettighetsorganisasjonen Al-Haq (e-post april 2020) hevder også at palestinere som sitter i israelske fengsler, ofte blir utsatt for direkte eller indirekte press om å bistå israelske myndigheter med informasjon.

Det er altså grunn til å anta at Hamas er årvåkne med hensyn til palestinere som returnerer til Gaza. Hvem som faktisk blir anholdt på grunn av mistanke om

kollaborasjon med Israel, er det imidlertid vanskelig for Landinfo å vite. Vi må anta at kollaboratører avsløres på bakgrunn av angiveri og Hamas' etterretningsarbeid. Ifølge lederen for House of Wisdom (møte oktober 2016) er det grunn til å holde et øye med enkelte av dem som jobbet i PAs Preventive Security fordi de sitter på mye sensitiv informasjon om Gaza.

Betydning av hvilken grenseovergang man returnerer over

Ettersom israelske myndigheter kun er involvert ved kryssing av Erez grensepost, kan det være nærliggende å tro at Hamas er mest på vakt overfor personer som returnerer derfra. Det er kjent at israelske myndigheter kan forsøke å verve palestinere som søker om å få krysse Erez grenseovergang, til å bli informanter for dem (Abu Eltarabesh 2017; Landinfo & Lifos 2017, s. 17; DFAT 2017, s. 20). For eksempel viser en Guardian-artikkel (Greenwood 2017) til at israelske etterretningsagenter ofte oppsøker personer som har søkt om innreisetillatelse, og tilbyr dem å innvilge søknaden i bytte mot informasjon. Dette bekreftes også av Al-Haq (e-post april 2020).

Formannen i det politisk uavhengige Press House i Gaza² informerte Landinfo om det samme i et møte i 2016. Ifølge ham kunne kreftpasienter for eksempel få tillatelse til å reise inn til Israel for behandling enten der, i Øst-Jerusalem eller på Vestbredden, tre ganger, men bli nektet den fjerde. På det tidspunktet vil israelerne presse dem for informasjon, og kun innvilge tillatelse dersom de går med på dette. Personer som av helsegrunner eller andre humanitære årsaker søker israelske myndigheter om innreisetillatelse, kan derfor være sårbare for press om å bli informanter. Dette er Hamas oppmerksomme på, og ved grenseovergangen til Erez henger det også store plakater som advarer mot å dele informasjon med israelske myndigheter.

Landinfo har stilt spørsmål til enkelte kilder om det vil vekke mistenksomhet hos Hamas dersom en person, i strid med vanlig praksis, skulle returnere via Erez etter å ha reist ut over Rafah. Ifølge Al-Haq (e-post april 2020) vil det virke mistenkelig at noen returnerer til Gaza ved hjelp av bistand fra israelske myndigheter. Dette fordi man vet at palestinere ofte blir presset til å samarbeide med Israel i bytte mot en tjeneste de får, som for eksempel en arbeids- eller innreisetillatelse.

Lederen for ICHR (møte oktober 2019), Ammar Dweik, svarte at det ikke er helt uvanlig at noen returnerer via Erez selv om de har reist ut fra Rafah. Han mente dette for eksempel kunne skje dersom noen hadde deltatt på en konferanse i Jordan. Han hadde ikke mottatt rapporter på eller klager om at noen var blitt arrestert etter retur via Erez. På spørsmål om han ville ha hørt om dette dersom så hadde skjedd, svarte Dweik at det ikke var sikkert. De kjente i hovedsak kun til forhold som ble rapportert inn til ICHR. De ulike

² Press House er en ikke-kommersiell medieinstitusjon som bl.a. bistår politisk uavhengige journalister.

menneskerettighetsorganisasjonene deler ikke systematisk informasjon seg imellom, ifølge Dweik.

Landinfo gjør oppmerksom på at Gisha (e-post april 2020) er sterkt uenig i ICHRs utsang om at det ikke er helt uvanlig å returnere via Erez om man reiste ut over Rafah (se mer på side 2).³

Representanten for FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR møte oktober 2019) hadde heller ikke kjennskap til at noen var blitt arrestert og mistenkt for kollaborasjon med Israel på grunn av retur over Erez. Han påpekte imidlertid at OHCHR ikke følger med på situasjonen for returnerte til Gazastripen. Vedkommende mente likevel at det er en potensiell risiko for at personer som returnerer fra utlandet, kan bli mistenkt for kollaborasjon med Israel.

PCHR har ikke svart på Landinfos henvendelse om dette spørsmålet.

Utsagnene til Al-Haq og OHCHR antyder at det vil kunne vekke mistenksomhet hos Hamas dersom en person, i strid med vanlig praksis, skulle returnere via Erez etter å ha reist ut over Rafah. Ingen av kildene Landinfo har konferert har imidlertid informasjon om at noen har fått problemer etter slik tilrettelagt retur.

Lederen for ICHR, Ammar Dweik, kunne derimot informere om at en 32 år gammel palestiner ble arrestert i oktober 2019 da han returnerte via Rafah etter et to ukers opphold i utlandet. Vedkommende hadde reist ut av Gazastripen i begynnelsen av oktober, angivelig for å arbeide i Bulgaria. Ved retur 14. oktober ble han arrestert av Hamas' militærstyrke Al-Qassam-brigadene. Fordi mannen ble arrestert av det militære og ikke av politiet, antok Dweik at mannen ble arrestert på grunn av mistanke om kollaborasjon med Israels sikkerhetsapparat.

Dette eksempelet viser at mistanke om kollaborasjon med Israel ikke kun rammer palestinere som krysser grensen ved Erez.

Har det betydning hvilket land man returnerer fra, og hvor lenge man har vært i utlandet?

Om det har noen betydning hvorvidt man returnerer fra et vestlig land eller fra et naboland, vet vi ikke. Vi kan heller ikke si noe om lengden på utenlandsoppholdet betyr noe. En person som har deltatt i en konferanse i bare noen dager, kan få spørsmål om hvem han har møtt, osv.

³ Etter Landinfos vurdering veier Gishas uttalelser om israelsk praksis for reisetillatelse tyngre enn ICHR sine. Gisha har i flere år daglig jobbet for å beskytte palestinernes rettigheter til fri bevegelse, og har lang erfaring med å bistå palestinere med juridisk ekspertise opp mot israelske myndigheter på dette området.

Selv Hamas-tilhengere risikerer kollaborasjonsanklager. En FN-kilde Landinfo møtte i Gaza høsten 2016, Nasser Sarraj,⁴ fortalte at også medlemmer av Hamas' egne militære styrke, Al-Qassam-brigadene, har blitt tatt for å ha delt sensitiv informasjon med myndighetene i Ramallah. Kollaboratører fra Hamas' egne rekker risikerer, ifølge denne kilden, samme straffereaksjon som andre kollaboratører.

Reaksjoner fra myndighetene ved retur

Personer som returnerer etter opphold i utlandet, må påregne alt fra enkel utspørring på grensen, til nærmere intervju og avhør ved etterretningens lokaler i Gaza. Om man blir tiltalt for å være kollaboratør, risikerer man dødsstraff (Amnesty International 2018, s. 10; Greenwood 2018; Al-Dameer, møte i Gaza oktober 2016). Lederen for den Hamas-tilknyttede tenketanken House of Wisdom sa at straffen vil variere i henhold til skadeomfanget (møte i Gaza oktober 2016).

I 2018 ble 15 personer dømt til døden på Gazastripen, hvorav 7 av militærdømstolen i Gaza for kollaborasjon med Israel eller PA (PCHR 2018a, 2018b, 2020, s. 90). PCHR har ikke rapportert om dødsdommer for tilsvarende forbrytelse i 2019.

Behandlingen under avhør kan være brutal

Ifølge Human Rights Watch (HRW 2018) bruker Hamas' Internal Security (samt diverse sikkerhetsorganer i PA) rutinemessig svært voldelige metoder under avhør av varetektsfengslede. HRW betegner behandlingen som tortur. En utbredt metode er å tvinge de varetektsfengslede til å sitte eller stå i svært ubehagelige posisjoner over lang tid – dette kalles *shabeh* på arabisk. HRW (2018, s. 6) definerer dette som tortur dersom metoden er brukt for å påføre skade/smerte. Metoden innebærer for eksempel også å binde hendene sammen med tau og feste tauet i taket. Under avhøret blir tauet langsomt trukket i for å øke presset på armene, noe som skal være svært smertefullt i lengden.

Avhørene skal ifølge HRW (2018) ofte foregå i et rom som blir omtalt som «the bus». Her tvinges de varetektsfengslede til å sitte på små barnestoler eller stå i timevis, og av og til i flere dager, med kun svært få pauser (se bl.a. s. 6-7). Trusler om vold blir også fremsatt for å avskrekke personen som blir avhørt fra å begå samme handling en gang til. I tillegg nevner rapporten pisking av hender og fotsåler og andre metoder.

Fortsatt bruk av hardhendte metoder både under avhør og arrestasjon ble bekreftet i møter med enkelte kilder i Gaza i oktober 2019.

⁴ Nasser Sarraj er forhenværende viseminister i MOCA (Ministry of Civilian Affairs) i PA.

FNs høykommissær for menneskerettigheter trekker også fram flere eksempler på at myndighetene i Gaza har mishandlet personer under avhør eller arrest. Dette fremgår av en fersk rapport til FNs Generalforsamling (UN General Assembly 2020, para 44-45, 47-48, 53-54 og 61-62). Et av eksemplene (paragraf 44) omhandler mishandling av en person tiltalt for å ha bånd til de palestinske myndighetene i Ramallah (PA) og til Israel.

ICHR (møte Ramallah oktober 2019) mottar jevnlig klager på tortur og mishandling, både på Vestbredden og i Gaza. Kommisjonen mottok 24 klager om tortur og mishandling begått av myndighetene i Gaza i april 2019, og 10 i mai. Tilsvarende var antall klager på tortur og mishandling begått av palestinske myndigheter på Vestbredden 13 og 9. Dette fremgår av de siste tilgjengelige månedsrapportene fra ICHR (2019a; 2019b).

Menneskerettighetsorganisasjonen Al-Haq (2020) rapporterer også om bruk av tortur og mishandling begått av myndighetene på Vestbredden og i Gaza i sin årsrapport for 2019.

PCHR (2020 s. 89) hevder i sin siste tilgjengelige årsrapport for 2018 at tortur brukes systematisk under avhør på Gazastripen. I samme rapport fremkommer det også at Hamas' militærstyrke, Al-Qassam-brigadene, foretok en utenomrettslig henrettelse av en person i 2018 som var tiltalt for å ha kollaborert med Israel i januar 2017.

Vanlige folks mistanker overfor personer som returnerer til Gazastripen

Det er liten grunn til å anta at det systematisk knyttes mistanke til *alle* som returnerer til Gazastripen. Personer som derimot blir arrestert på bakgrunn av mistanke om kollaborasjon, vil bli stigmatisert i det palestinske samfunnet, og vil måtte påregne sosiale sanksjoner fra familie og venner (ICHR møte oktober 2019; OHCHR møte oktober 2019; DFAT 2017, s. 20; AFP 2018).

Representanter for Press House i Gaza fortalte i 2016 at folk i Gaza aksepterer at for eksempel kreftpasienter får israelsk assistanse for å kunne få nødvendig behandling utenfor Gaza. Derimot kan de begynne å fatte mistanke dersom man får hjelp til andre ting. Det kan altså oppfattes som mistenkelig dersom noen får innreisetillatelse til Israel som normalt ikke innvilges.

Oppsummerende kommentar

Det er Landinfos klare oppfatning at Hamas er opptatt av å avdekke kollaboratører. Det kan både være personer som er i direkte kontakt med israelske myndigheter, og personer som deler sensitiv informasjon med palestinske selvstyremyndigheter (PA). Sistnevnte fordi Hamas mener PA deler denne informasjonen med Israel.⁵

Jakten på kollaboratører er gjerne svært aktiv i kjølvannet av en krig eller andre konfliktrelaterte hendelser, som drap på et medlem av Hamas. Man må imidlertid regne med at Hamas er på vakt overfor kollaboratører kontinuerlig. Hamas gjør det også kjent blant Gazas befolkning at de må være påpasselige for å unngå å falle i en israelsk felle slik at de ender opp som kollaboratør.

En må også legge til grunn at avhørsmetodene vil være hardhendte, dersom mistanken først er vekket og etter hvert styrket. Blir man dømt for å ha gitt sensitiv informasjon til Israel, risikerer man dødsstraff.

Landinfo har imidlertid ingen indikasjoner på at personer blir antatt å være kollaboratør kun på bakgrunn av retur til Gazastripen over Erez/Beit Hanoun etter opphold i utlandet. Imidlertid vil det kunne vekke oppmerksomhet dersom noen returnerer med særskilt bistand fra israelske myndigheter.

⁵ Landinfo er ikke kjent med at personer som er dømt for kollaborasjon med PA, er idømt dødsstraff. PCHR (2018b) rapporterte i desember 2018 om en som ble dømt til ti års fengsel for å ha «underminert den revolusjonære enhet», hvilket i denne sammenheng betød «kommunikasjon med Ramallah».

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

AFP (2018, 19. januar). Gaza family kills member who allegedly acted as Israeli informant. *AFP*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/19/gaza-family-kills-member-who-acted-as-israeli-informant> [lastet ned 24. mars 2020]

Asad, M. (2017, 14. februar). Israel tells Gaza heart patient: Spy for us or die. *Middle East Monitor*. Tilgjengelig fra <https://www.middleeastmonitor.com/20170214-israel-tells-gaza-heart-patient-spy-for-us-or-die/> [lastet ned 1. april 2020]

Australia DFAT, dvs. Department of Foreign Affairs and Trade (2017, 15. mars). *Country Information Report Palestinian Territories*. Canberra: DFAT. Tilgjengelig fra <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/country-information-report-palestinian-territories.pdf> [lastet ned 1. april 2020]

Amnesty International (2018, 20. april). *Death sentences and executions in 2018*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/download/Documents/ACT5079552018ENGLISH.PDF> [lastet ned 1. april 2020]

B'Tselem (2009). *Testimony: Israeli Security Agency exploits illness of Gazan to try and force him to become a collaborator, September 2009*. Tel Aviv: B'Tselem. Tilgjengelig fra <https://www.btselem.org/gaza-strip/testimony-israeli-security-agency-exploits-illness-gazan-try-and-force-him-become-collabo> [lastet ned 19. mars 2020]

B'Tselem (2011, 1. januar). *Harm to palestinians suspected of collaborating with Israel*. Tel Aviv: B'Tselem. Tilgjengelig fra <https://www.btselem.org/collaboration> [lastet ned 1. april 2020]

B'Tselem (2014, 24. august). *B'Tselem strongly condemns executions of individuals suspected of collaborating with Israel*. Tel Aviv: B'Tselem. Tilgjengelig fra: https://www.btselem.org/press_releases/20140824_btselem_condemns_executions [lastet ned 1. april 2020]

- B'Tselem (2020, 24 mars). "Statistics on the death penalty in the Palestinian Authority and under Hamas control in Gaza". Tel Aviv: B'Tselem. Tilgjengelig fra https://www.btselem.org/inter_palestinian_violations/death_penalty_statistics [lastet ned 1. april 2020]
- Abu Eltarabesh, H. (2017, 5. april). Spy or die. *Electronic Intifada*. Tilgjengelig fra <https://electronicintifada.net/content/spy-or-die/20091> [lastet ned 1. april 2020]
- Gisha (u.å.a). *Who can travel between Gaza and the West Bank?* Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra <https://gisha.org/rose/eng/> [lastet ned 1. april 2020]
- Gisha (u.å.b). *Graphs. Exits of Palestinians to Israel and the West Bank via Erez Crossing*. Tel Aviv: Gisha. Tilgjengelig fra <http://gisha.org/reports-and-data/graphs> [lastet ned 25. mars 2020]
- Greenwood, P. (2017, 19. juli). Anger and mistrust in Gaza as Hamas hunts for Israel 'collaborators'. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/19/anger-mistrust-gaza-hamas-hunts-israel-collaborators> [lastet ned 25. mars 2020].
- Al-Haq (2020, 4. februar). *Al-Haq field report on Human Rights violations in 2019*. Ramallah: Al-Haq. Tilgjengelig fra <http://www.alhaq.org/monitoring-documentation/16346.html> [lastet ned 1. april 2020]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2018, 23. oktober). *Two Authorities, One Way, Zero Dissent*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2018/10/23/two-authorities-one-way-zero-dissent/arbitrary-arrest-and-torture-under> [lastet ned 12. november 2018].
- HRW (2020). *Israel and Palestine. Events of 2019. World Report*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/israel/palestine> [lastet ned 1. april 2020]
- ICHR, dvs. Independent Commission for Human Rights (2019a, 14. mai). *Monthly report on violations of human rights and freedoms in Palestine April 2019*. Ramallah: ICHR. Tilgjengelig fra <https://ichr.ps/en/1/5/2662/Monthly-Report-on-Violations-of-Human-Rights-and-Freedoms-in-Palestine-April-2019.htm> [lastet ned 1. april 2020]
- ICHR (2019b, 29. juli). *Monthly report on violations of human rights and freedoms in Palestine May 2019*. Ramallah: ICHR. Tilgjengelig fra <https://ichr.ps/en/1/5/2703/Monthly-Report-on-Violations-of-Human-Rights-and-Freedoms-in-Palestine-May-2019.htm> [lastet ned 1. april 2020]
- Landinfo & Lifos (2017, april). *Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah og Erez til og fra Gazastripen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Temanotat-Palestina-Passering-av-grenseovergangene-Rafah-og-Erez-til-og-fra-Gazastripen-09052017.pdf> [lastet ned 30. mars 2020].
- OCHA (u.å.). *Data. Gaza crossings: movement of people and goods*. Ramallah: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.ochaopt.org/data/crossings> [lastet ned 30. mars 2020]
- OCHA (2020, 12. februar). *Gaza blockade. Restrictions eased but most people still 'locked in'*. Ramallah: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.ochaopt.org/content/gaza-blockade-restrictions-eased-most-people-still-locked> [lastet ned 30. mars 2020]
- OHCHR, dvs. UN Office of the High Commissioner for Human Rights (2017, 23. mai). *OHCHR: Gaza Death Sentences Illegal*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21653&LangID=E> [lastet ned 30. mars 2020]

- Omer, M. (2014, 6. september). Who are Israel's Palestinian informants? *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/09/palestinian-collaborators-gaza-history-israel-201492113636242365.html> [lastet ned 30. mars 2020]
- PCHR, dvs. Palestinian Centre for Human Rights (2018a, 4. desember). *Gaza Military Court Issues Six Death Sentences, PCHR Calls upon Palestinian President to Issue Immediate Decision by Law to end this Penalty*. Gaza: PCHR. Tilgjengelig fra <https://www.pchrgaza.org/en/?p=11710> [lastet ned 19. mars 2020]
- PCHR (2018b, 11. desember). *PCHR Calls upon Attorney General to Investigate Two Torture Crimes in West Bank and Gaza*. Gaza: PCHR. Tilgjengelig fra <https://www.pchrgaza.org/en/?p=11736> [lastet ned 30. mars 2020]
- PCHR (2020, februar). *Annual report 2018*. Gaza: PCHR. Tilgjengelig fra <https://www.pchrgaza.org/en/wp-content/uploads/2020/02/annual-report-english-2018.pdf> [lastet ned 30. mars 2020]
- UN General Assembly (2015, 24. juni). *Human rights situation in Palestine and other occupied Arab territories. Human Rights Council Twenty-ninth session, Agenda item 7. Report of the independent commission of inquiry established pursuant to Human Rights Council resolution S-21/1*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra <https://info.publicintelligence.net/UN-GazaReport-2014-1.pdf> [lastet ned 30. mars 2020]
- UN General Assembly (2020, 20. januar). *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary General*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra <https://undocs.org/en/A/HRC/43/70> [lastet ned 30. mars 2020]
- UNHCR (2018, 23. februar). *Country of Origin Information on the Situation in the Gaza Strip, Including on Restrictions on Exit and Return*. Genève: UNHCR. tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/5a9908ed4.html> [lastet ned 30. mars 2020]
- UN Country Team in the Occupied Palestinian Territory (2017, 11. juli). *Gaza ten years later*. Genève: UN Country Team in the Occupied Palestinian Territory. Tilgjengelig fra https://unsco.unmissions.org/sites/default/files/gaza_10_years_later_-_11_july_2017.pdf [lastet ned 12. november 2018].
- U.S. Department of State (2018, 20. april). *2017 Human Rights Practices Israel, Golan Heights, West Bank and Gaza*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2017&dldid=277245> [lastet ned 12. november 2018]

Muntlige kilder

- Ammar Dweik, leder for Independent Commission for Human Rights (ICHR). Møte i Ramallah 31. oktober 2019.
- Al-Dameer. Møte i Gaza 26. oktober 2016.
- Al-Haq. E-post 4. april 2020
- Gisha – Legal centre for freedom of movement. Møte i Tel Aviv 2. november 2016. E-post 1. april 2020.
- House of Wisdom, Hamas' tenketank. Møte i Gaza 26. oktober 2016.
- Palestinian Centre for Human Rights. Møte i Gaza 25. oktober 2016 og november 2019.
- Press House. Styreformann. Møte i Gaza 26. oktober 2016.

Nasser Sarraj, senior FN-rådgiver og tidligere viseminister i Ministry of Civilian Affairs (MOCA) i Ramallah. Møte i Gaza 27. oktober 2016.

OHCHR, dvs. Office for the High Commissioner for Human Rights. Møte i Ramallah 30. Oktober 2019 (James Heenan and Cecilia Gadd).

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.